

**Verkiezingsprogramma
PvdA West Betuwe
2018-2021**

Voor een gemeente die ruimte biedt

PvdA West Betuwe: Voor een gemeente die ruimte biedt

1. Ruimte voor de burger

West Betuwe is een gemeente die MEE-denkt in plaats van NEE-denkt. De PvdA betreft inwoners bij het beleid. Inwoners krijgen ruimte om hun initiatieven te ontplooiën en ruimte om elkaar te ontmoeten. Dorpshuizen spelen hierin een belangrijke rol.

In de aanloop naar de vorming van de nieuwe gemeente West Betuwe zijn veel gesprekken gevoerd met de inwoners van alle 26 kernen van de nieuwe gemeente. Het resultaat van dit proces is een bidbook dat aangeboden wordt aan de nieuwe Raad. In dit bidbook staan de wensen van de inwoners uit de 26 kernen.

De PvdA neemt deze wensen heel serieus. Voor de invulling van de tien punten van ons verkiezingsprogramma, zijn de voorstellen uit het bidbook van groot belang (mits deze realiseerbaar zijn en passen bij de uitgangspunten van de PvdA). We vinden dat de gemeente moet durven meedenken met creatieve plannen die buiten de gebaande paden gaan. Hiervoor komen er nieuwe vormen voor leefbaarheids-budgetten.

De nieuwe gemeente West Betuwe staat in dienst van de burger. Uiteraard heeft de dienstverlening aan de burgers ook in de periode na de fusie de hoogste prioriteit.

De PvdA is voorstander van een Programma-College, dat wil zeggen dat Burgemeester en Wethouders zonder binding aan partijprogramma's uitvoering geven aan de wensen van de burgers zoals vastgelegd in het Bidbook.

2. Ruimte voor duurzaamheid

In 2030 is West Betuwe energieneutraal. Daar werkt de PvdA aan (mee). Willen we onze prachtige natuur behouden? Dan moeten we deze onderhouden. Een rijke biodiversiteit en een variatie aan bomen zijn noodzakelijk.

West Betuwe wil in 2030 energieneutraal zijn. Dit vereist een stimuleringsbeleid dat inwoners, bedrijven en onze eigen gemeentelijke diensten motiveert om energieneutraal te leven en te werken. Allereerst moeten gebouwen goed worden geïsoleerd. Daarnaast moet de gemeente actief meewerken aan windparken door burgercoöperaties en het installeren van zonnepanelen volgens de ladder van duurzame verstedelijking

Ook de bouw van aardwarmte-koppelingen is belangrijk. De afkoppeling van aardgas komt er in de komende jaren. Daarom zetten we in op duurzame alternatieven. Nieuwbouwprojecten krijgen geen gasaansluiting meer. Naast landelijke subsidiemogelijkheden is het belangrijk dat het subsidiebeleid van West Betuwe zelf daarin toonaangevend is. Verduurzaming van zowel koop- als huurwoningen moet worden gestimuleerd. De te maken investeringen moeten opwegen tegen de vermindering van kosten van energie en mogen geen extra lasten opleveren voor mensen met een smalle beurs. Ook moet de aanpak zijn afgestemd op de gespreide bebouwing in onze plattelandsgemeente. We vinden dat het energieloket in De Knop moet blijven bestaan voor informatie en draagvlakvorming.

We vinden dat West Betuwe het goede voorbeeld moet (blijven) geven door eigen gebouwen te verduurzamen en te kiezen voor elektrische auto's. Afvalscheiding is een belangrijk aspect van de duurzaamheidsagenda. Het beleid van de AVRI om het scheiden van afval te stimuleren is goed opgepakt. De afvoer van (incontinentie)luiers vraagt om een betaalbare oplossing. We vinden het goed dat de inkomsten voor het ophalen van restafval gebruikt worden om goede afvalscheiding te stimuleren. Deze kosten moeten wel redelijk blijven.

Duurzaamheid betekent ook het duurzaam omgaan met ons mooie groene landschap. Met de provinciale stimuleringsmaatregelen willen wij dat West Betuwe duurzame initiatieven op het gebied van milieu en omgeving met beide handen aanpakt.

Burgerparticipatie bij omgevingsvraagstukken leidt doorgaans tot betere inrichting van de woonomgeving. Dit werkt beter dan plannen die van bovenaf worden bedacht. Zo vinden wij dat nu al - vooruitlopend op de omgevingswet -vooraf consensus met omwonenden moet worden bereikt als het gaat om plannen die een impact hebben op de leefomgeving.

In samenwerking met de groene sector zetten we ons in voor de verbetering van:

- Inpassing van bedrijfs- en agrarische bebouwing in het landschap door zichtbare erfbeplanting. Ook op de bestaande locaties;
- Een akkerranden-beleid waardoor vogels, bijen, vlinders en andere dieren de kans krijgen om te overleven;
- Aangepast maaibeeld waardoor meerdere plantensoorten onze bermen kunnen sieren;
- Behouden dan wel plaatsen van karakteristieke landschapselementen, waaronder bomen;
- Aandacht voor biodiversiteit in de open ruimte met een kritisch gebruik van bestrijdingsmiddelen.

De gemeente heeft een belangrijke voorbeeldfunctie naar haar burgers en (agrarische) ondernemers.

Wij vinden daarom dat West Betuwe een duidelijke, eigen ambitie moet hebben op het gebied van biodiversiteit.

De gemeente komt uiterlijk 2020 met een plan van aanpak voor duurzaamheid van woningen en (agrarische) bedrijven en voor groenbeheer.

3. Ruimte voor zorg en welzijn

De PvdA heeft zorg en welzijn hoog op de agenda staan. Er wordt niet bezuinigd op de kwaliteit van jeugd- en ouderenzorg. We blijven ons hard maken voor de belangen van mensen met een beperking of met een maatschappelijke achterstand. Iedereen doet mee!

West Betuwe neemt de beste zorgvoorzieningen (met name de voorzieningen voor de lage inkomens) over uit de gemeenten Lingewaal, Neerijnen en Geldermalsen. Een evaluatie naar aanleiding van de decentralisaties in de zorg moet duidelijk maken waar eventuele knelpunten zitten.

Mantelzorg is geen invulling van zorg waarin professionele zorg niet kan voorzien en kan nooit verplicht worden. Mantelzorgers moeten voor hun taken worden toegerust en goede ondersteuning krijgen. West Betuwe geeft zelf het goede voorbeeld wat betreft een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid en stimuleert dat andere werkgevers dit voorbeeld volgen.

Speciale aandacht is nodig voor minderjarige kinderen die mantelzorgtaken uitvoeren. Zij moeten zoveel mogelijk worden ontlast en ondersteund.

Maatschappelijke waardering voor mantelzorgers kan onder andere blijken uit het jaarlijkse mantelzorgcompliment en tijdens mantelzorgbijeenkomsten.

Er moet een systeem komen voor de monitoring van de zorgtaken. Op deze manier kunnen raadsleden zich op tijd een oordeel vormen over de geleverde diensten van de gemeente. We stimuleren dat huisartspraktijken en organisaties in het sociaal domein goed met elkaar samenwerken. Wij willen onderzoek naar de behoefte aan extra huisartsenpost(en) in de gemeente.

West Betuwe blijft een zogeheten 'koploper-gemeente' als het gaat om toegankelijkheid. Ook vanuit de PvdA maken we ons sterk voor een inclusieve samenleving, daarbij hoort aandacht voor integratie van statushouders. Dorpshuizen zijn belangrijk om mensen bij elkaar te brengen. Daarom vinden we dat West Betuwe moet bijdragen aan het onderhoud van deze gebouwen.

PvdA West Betuwe vindt dat iedereen recht heeft op goede zorg. Daarom kan jeugdzorg niet altijd stoppen als een kind 18 jaar wordt. Juist in de periode na de fusie van de drie gemeenten is extra aandacht nodig voor de dienstverlening aan kwetsbare mensen.

De gemeente West Betuwe voorziet in passende zorg voor inwoners die dit nodig hebben en ondersteunt mantelzorgers. Zij is een inspirerend voorbeeld als het gaat om toegang tot zorg en tot de arbeidsmarkt en om toegankelijkheid van de openbare ruimte en openbare gebouwen.

4. Ruimte om te wonen

Iedereen moet kunnen (blijven of weer gaan) wonen in de kern waar hij of zij zich thuis voelt. West Betuwe moet ruimte bieden voor starterswoningen, ook in de kleine dorpen. De PvdA stimuleert de huizenmarkt door te experimenteren met nieuwe woonvormen. Ook leefbaarheid in de buitengebieden heeft onze aandacht.

De economische crisis heeft ertoe geleid dat er een tekort is ontstaan aan woningen terwijl de vraag enorm is. Als door minder regelgeving sneller gestart kan worden met de bouw van nieuwe woningen, werken we hier aan mee. Naast de groeikern Geldermalsen, moet woningbouw elders in West Betuwe aansluiten bij de groei van onze dorpen. We doen er alles aan om het dorpskarakter te behouden. Daarbij moet het woningaanbod zijn afgestemd op de behoefte van de huidige en toekomstige burgers van West Betuwe. Betaalbare (starters-)woningen zijn nodig voor jongeren die in hun kern willen blijven wonen of zich daar weer willen vestigen.

In alle uitbreidingsplannen kijken we naar de behoefte aan sociale woningbouw en (starters-)woningen. Daarbij is een goede verhouding vereist tussen kwantiteit en kwaliteit. In goed overleg met lokale woningbouwverenigingen worden duidelijke afspraken gemaakt. De gemeente stelt diversiteit in prijsklassen als voorwaarde aan woningbouw door projectontwikkelaars.

Alle inwoners hebben recht op een aantrekkelijke woonomgeving. Leefbaarheid is daarbij essentieel. Buurtcoaches moeten kunnen worden ingezet om problemen te voorkomen en/of op te lossen.

We stimuleren experimenten met nieuwe woonvormen en andere manieren van bouwen. Deze kunnen bijdragen aan de invulling van de ambities op gebied van biodiversiteit en energieneutraliteit.

De gemeente West Betuwe komt uiterlijk eind 2019 met een planning voor woningbouw in de kernen. De gemeente stelt diversiteit in prijsklassen als voorwaarde aan woningbouw door projectontwikkelaars.

5. Ruimte voor onderwijs

Bij de PvdA staat de kwaliteit van onderwijs voorop. Inzet van voorschoolse educatie en aanvullende pakketten via de bibliotheek is daarbij essentieel. Ideaal zou zijn een basisschool in elke kern. Zijn er daarvoor te weinig leerlingen, dan wordt in overleg met de ouders gezocht naar een oplossing. Les wordt gegeven in moderne, inspirerende gebouwen.

Kwaliteit van onderwijs houdt in dat iedereen onderwijs krijgt dat beantwoordt aan zijn of haar capaciteiten. Alle scholen zouden een zelfde patroon van doorstroming naar het vervolgonderwijs moeten hebben. Verschillen tussen scholen zijn vaak terug te voeren op relatief grote taalachterstanden. West Betuwe moet daarom stevig inzetten op het bijspijkeren van taalachterstand.

Het ingezette VVE-beleid (voorschoolse educatie) in Neerijnen en Geldermalsen, blijkt hiervoor een goede weg en toont steeds meer resultaat. Door middel van een verbeterde indicatiestelling kunnen meer kinderen hiervan gebruik maken. Belangrijk is de warme, soepele overdracht van de kinderopvang naar de basisschool. Met de aangepaste wetgeving zien wij dat de kwaliteitsverschillen tussen peuterspeelzalen en kinderopvangen verdwijnen. PvdA West Betuwe wil dat alle peuters van een van deze 'vormende' voorzieningen gebruik kunnen maken.

Daarnaast vinden wij dat er extra financiële middelen nodig zijn voor het verminderen van de onderwijsachterstanden. De bibliotheek Rivierenland speelt hierin een belangrijke rol. De inzet van aanvullende pakketten van de bibliotheek verbetert de taal- en leesvaardigheden van peuters en basisschoolleerlingen. We merken dat scholen deze extra inzet erg waarderen. Het is een manier om maatwerk te leveren aan scholen en daarmee de doorstroom van leerlingen naar vervolgonderwijs gelijk te trekken.

Door vergrijzing en ontvolking van onze gemeente daalt het aantal leerlingen op de basisscholen. Ons ideaal is dat er in elke kern een basisschool is. Maar de kwaliteit van het onderwijs gaat voor. Mocht een school opgeheven moeten worden, dan willen wij dat samen met de betrokkenen naar de beste oplossing wordt gezocht. We streven

daarbij naar een betere, toekomstgerichte samenwerking tussen verschillende scholen en denominaties.

Vanzelfsprekend moeten onderwijsinstellingen goed gehuisvest zijn. We willen duurzame gebouwen die voldoen aan de eisen van een frisse school en aansluiten bij de moderne vormen van onderwijs, dit in samenspraak met het onderwijsveld.

Uiterlijk eind 2019 presenteert de gemeente een beleid dat voorziet in VVE. De aanvullende pakketten van de bibliotheek om taal- en leesvaardigheden te verbeteren blijven gehandhaafd.

6. Ruimte voor persoonlijke ontwikkeling

PvdA West Betuwe blijft zich keihard inzetten voor het verminderen van de taalachterstand bij jong en oud. Mensen met een taal- en/of financiële achterstand kunnen gratis lid worden van de bibliotheek. Ook investeert de PvdA in sport en cultuur. Geld mag nooit een belemmering zijn om te voetballen, een zwemdiploma te halen of een instrument te bespelen, om deel te nemen aan schoolactiviteiten etc.

Wij willen een beleid voor armoedebestrijding waarbij niemand wordt buitengesloten. De armoede moet integraal worden aangepakt, waarbij preventie, signalering en nazorg expliciet aandacht krijgen. Kinderen hebben hierin voorrang. Wij vinden dat West Betuwe een sociaal incassobeleid moet voeren.

Ieder kind in West Betuwe heeft de mogelijkheid een zwemdiploma te behalen en lid te zijn van een vereniging. Binnen de begroting maken wij ruimte om dit te garanderen als de ouders zelf over onvoldoende middelen beschikken.

Het huidige aanbod van sportvoorzieningen voor kinderen tot ongeveer 14 jaar is goed en moet behouden blijven. Voor de leeftijd van 14 tot 20 jaar is er ruimte voor verbetering. Nieuwe initiatieven als bootcamps of incidenteel sporten zonder lid te zijn van een vereniging (maar wel gebruik kunnen maken van de voorzieningen) willen we stimuleren.

Ook willen we kinderen motiveren voor muzikles via de lokale harmonie of fanfare en andere culturele initiatieven faciliteren zoals toneel, theater, dans en zangkoren.

We willen basisschoolleerlingen uit groep 7/8 kennis laten maken met de democratische besluitvorming, het gemeentehuis en de raadsleden door middel van het educatieve doe-programma Democracy.

Uiterlijk eind 2019 presenteert de gemeente een beleidsplan voor de ondersteuning van volwassenen met taalachterstand en financiële problemen. Zij geeft hierbij aan op welke manieren kinderen kunnen deelnemen aan sport en culturele activiteiten. Zij zal zoveel mogelijk kinderarmoede bestrijden.

7. Ruimte voor veiligheid

In West Betuwe worden verkeersonveilige situaties aangepakt en aantrekkelijke (school en toeristische) fietsroutes gecreëerd. Ambulance, brandweer en politie zijn binnen de wettelijke normtijd met voldoende (eventueel vrijwillige) mankracht ter plekke. En we bieden een veilige omgeving door buur(t)bemiddeling en WhatsApp buurtgroepen verder te ontwikkelen.

Veilig samengaan van fietsers en vracht- en landbouwverkeer verdient extra aandacht. Zo willen we een betere scheiding van fietsroutes en routes voor vracht- en landbouwverkeer onderzoeken.

West Betuwe moet veilige fietsroutes naar de scholen waarborgen. Goede verlichting van de fietspaden is hierbij van belang. Daar waar 'olifantenpaadjes' (afsnijroutes) ontstaan, is kennelijk behoefte aan uitbreiding van de route.

Door de ontwikkeling van nieuwe verkeersstromen en bebouwing, moeten we opnieuw kijken naar de impact van meer en groter vracht- en landbouwverkeer op onze omgeving. Bekende knelpunten zijn het ontbreken van een rotonde in Hellouw en het bedrijventerrein in Asperen. Ook zien we de vraag naar een rondweg rondom Waardenburg en een tweede Lingebrug bij Geldermalsen. Voor deze situaties gaan we onderzoeken wat we kunnen verbeteren en wat financieel haalbaar is.

Daarnaast moet West Betuwe openbaar vervoer meer stimuleren, inclusief het gebruik van de Buurtbus. Er moeten toegankelijke voorzieningen komen voor vervoer naar zorginstellingen en ziekenhuizen in de regio.

We willen het sjoemelen met aanrijtijden tegengaan. De brandweer, ambulance en politie moeten in alle dorpen snel aanwezig kunnen zijn. Aanrijtijden moeten voldoen aan de wettelijke eisen qua normtijden en uitvoering. Specifiek voor de brandweer koesteren we de actieve vrijwilligers, zowel kinderen als volwassenen.

We vinden dat West Betuwe goede afspraken moet maken over vuurwerk zodat oud en nieuw voor iedereen een feest is en blijft. We willen vuurwerk niet verbieden maar willen wel goede afspraken per kern. Zo voelen onze inwoners zich ook in de dagen voor oudjaar veilig en houden we rekening met de (huis)dieren in onze gemeente.

Nog in 2019 komt de gemeente met plannen voor veilig samengaan van fietsverkeer en vracht- en landbouwverkeer. Ook presenteert zij beleid voor veiligheid in de woonomgeving en bereikbaarheid door nooddiensten.

8. Ruimte voor toerisme en recreatie

De PvdA wil dat West Betuwe flink op de kaart komt voor toerisme en recreatie. Toerisme en recreatie zijn duurzaam, kleinschalig en milieuvriendelijk. Het landschap van Linge en Waal wordt ontwikkeld door meer biodiversiteit.

We zijn ons bewust van de kwaliteit van het landschap van de Linge en de Waal. De streek is erg geschikt voor een dagje uit of een vakantieperiode. Zo kunnen toeristen een dagje varen, fietsen, wandelen, zwemmen, vissen, streekproducten kopen of genieten van kunst en cultuur. Verdere ontwikkeling van het toerisme heeft een positieve invloed op de werkgelegenheid in de gemeente.

West Betuwe moet gastvrij zijn voor toeristen, ook op zondag. Behoud van de cultuurhistorische waarde van het landschap, zoals de forten, is van groot belang. We denken bij de ontwikkeling van toerisme en recreatie aan kleinschalig, duurzaam en milieuvriendelijk toerisme.

Bijvoorbeeld:

- Voor de kernen die aan de Linge liggen moet de rivier deel uitmaken van de recreatiemogelijkheden;
- Initiatieven zoals klompenpaden worden gestimuleerd. Deze wandelpaden zijn aantrekkelijk voor toeristen die nog onbekend zijn met onze regio maar ook voor de eigen inwoners. Zo stimuleren we beweging voor een groep mensen die zelf niet actief sporten;
- Er zijn veel culturele initiatieven met muziek, zang, theater, dans, literatuur, fotografie, video, historie enzovoorts. Uitvoeringen en tentoonstellingen zijn door en voor de burgers van West Betuwe maar stimuleren tegelijkertijd ook het toerisme. Deze diversiteit aan cultuuruitingen moeten we koesteren en uitdragen. Het cultuurplatform West Betuwe speelt hierin een rol. Een overzichtelijke jaarkalender helpt om deze cultuuruitingen beter onder de aandacht te brengen;
- Goede treinstations dragen bij aan het stimuleren van kleinschalig, duurzaam en milieuvriendelijk toerisme. We vinden dat de stations van Geldermalsen en Beesd een

meer gastvrije uitstraling verdienen. De zogeheten 'weesfietsen' rondom de stations moeten frequent verwijderd worden en de faciliteiten voor fietsverhuur en deelauto's willen we verruimen. Ook moeten de toiletvoorzieningen op deze stations verbeterd worden.

Vanwege werkgelegenheid en leefbaarheid en rekening houdend met duurzaamheid voert West Betuwe een actief beleid om kleinschalig en duurzaam toerisme en recreatie te bevorderen.

9. Ruimte voor winkels

Winkeliers in West Betuwe moeten de ruimte krijgen om in te springen op de veranderde wensen van hun klanten. Met nieuwe winkelvormen en door hen te kiezen openingstijden kunnen ze inspelen op de vraag van de klant.

We vinden dat er ruimte moet zijn voor verandering in de lokale regelgeving ten aanzien van de winkeltijden. Het onderscheid tussen winkels op toeristische plekken en niet-toeristische plekken is niet meer eenduidig. Een campingwinkel mag wel open op zondag en een gewone winkel niet. En in een zaak met een horecagedeelte en een winkelgedeelte mag de horeca wel open op zondag en de winkel niet.

Waar ooit duidelijke scheidingslijnen waren, zien we nu veel bedrijven die bedrijfstvormen combineren. We willen meedenken met ondernemers en nieuwe bedrijfstvormen stimuleren. We zijn niet tegen winkels die open zijn op zondag.

We vinden het belangrijk dat de vergunningverlening voor activiteiten makkelijker uitgebreid kan worden, bijvoorbeeld voor een openluchtconcert bij mooi weer. Als gemeente moeten we hierin meedenken en ruimte bieden.

In overleg met winkeliers(verenigingen) en horeca ontwikkelt de gemeente nog in 2019 een beleid ten aanzien van openstelling van winkels en van experimenten met nieuwe winkelconcepten.

10. Ruimte voor werk

PvdA West Betuwe wil een gemeente waar voldoende werkgelegenheid is. De gemeente West Betuwe creëert banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De PvdA stimuleert bedrijven in de regio om dit voorbeeld te volgen.

PvdA West Betuwe vindt werk van groot belang omdat werk een positieve invloed heeft op mensen. We willen dat West Betuwe het creëren van werk stimuleert en daarmee maatschappelijke achterstand tegengaat.

Alle mogelijkheden voor gemeenten om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt volwaardig te laten meetellen in de samenleving, moeten worden benut. Daarvoor zal de gemeente niet alleen zelf deze mensen in dienst nemen maar ook samenwerking met andere buurgemeenten, organisaties en ondernemers zoeken. West Betuwe geeft hiermee het goede voorbeeld, stimuleert beschut werken en creëert meer banen.

De gemeente moet in het inkoop- en aanbestedingsbeleid garanties opnemen voor goede arbeidsvoorwaarden. Opdrachtnemers moeten zich aan de CAO houden, minstens het minimumloon vanaf 18 jaar betalen en zich niet inlaten met schijnconstructies.

Kleinschalige economie en lokale bedrijfsterreinen vergroten de plaatselijke werkgelegenheid. Wij willen het lokale bedrijfsleven ondersteunen. Door het scheppen van ruimte of door vergunningen te verlenen maar ook het schrappen van overbodige regels.

We vragen van het bedrijfsleven wel wat terug. Naast werk te bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en zorg te dragen voor de groene kwaliteit van bedrijfslocaties vragen we bedrijven ook om oog te hebben voor de problematiek van (te) korte contracten van zzp'ers en de noodzaak van een diverser aanbod waardoor hoger opgeleiden in de regio blijven werken.

Deze tijd vraagt ook om de verantwoordelijkheid van (agrarische) ondernemers om seizoenarbeiders goed te (blijven) huisvesten, de verantwoordelijkheid van transportondernemers om goed om te gaan met de beperkingen van ons wegennet en de verantwoordelijkheid van de industrie en landbouw om zich te houden aan milieueisen.

We zien dat de infrastructuur in onze regio op een aantal gebieden verbeterd kan worden, onder meer door de dekking voor het mobiele telefoonverkeer en de aanleg van glasvezel in het buitengebied.

Nog in 2019 heeft de gemeente minstens 5% medewerkers in dienst met afstand tot de arbeidsmarkt. Zij stimuleert dat andere werkgevers in de gemeente een dergelijk personeelsbeleid volgen.